

СТАНОВИЩЕ

за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“
по професионално направление 3.8. Икономика,
докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската
дейност (счетоводство)“ по обявена процедура от СА „Д. А. Ценов“ - Свищов

Настоящото становище е изготвено съгласно примерната структура за формата и съдържанието на становище, написано от член на научно жури, за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по обявена процедура от СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Изготвил становището: доц. д-р Галя Стоянова Иванова - Кузманова с научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“, член на катедра „Счетоводна отчетност“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов и член на научното жури, съгласно Заповед № 1148/18.12.2019 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Автор на дисертационния труд: докт. Росен Илианов Колев, D010117171, редовен докторант в катедра „Счетоводна отчетност“ към факултет „Стопанска отчетност“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Тема на дисертационния труд: *„Съвременни подходи при отчитането на разходите и калкулирането на себестойността в промишлеността“*

I. Общо представяне на дисертационния труд

В дисертационния труд са изследвани актуални въпроси, свързани с отчитането на разходите и калкулирането на себестойността на продукцията в промишлеността. В изложението съществува логическа последователност и взаимовръзка. В увода ясно са формулирани предмета, обекта, целите и задачите на изследването. Посочени са ограниченията в изследваната проблематика.

Предмет на дисертационния труд са съвременните системи и методи за отчитането на разходите и калкулирането на себестойността в промишлеността.

Обект на изследване са промишлените предприятия и разходите, които отчитат и калкулират при формиране на себестойността.

Докторантът успешно аргументира и защитава изследователската теза в дисертационния труд. Доказва се, че е необходимо съобразяване с особеностите на промишлената дейност при въвеждането на съвременни подходи за счетоводно отчитане на разходите и калкулирането на себестойността с цел вземане на своевременни управленски решения.

Дисертационният труд е в обем от 234 страници, които включват: титулна и съдържание – 3 страници; увод – 4 страници; основен текст (три глави) – 216 страници и заключение – 3 страници. Библиографията е в обем от 8 страници, описана по АРА стил, която съдържа в това число литературни, нормативни и

онлайн източници – 106 на брой, от които: 70 бр. на кирилица (63 бр. източници на български език, 7 бр. на руски език) и 36 бр. на английски език.

Литературните източници са използвани коректно със съответните препратки. Авторът е добре запознат с литературата по темата на дисертацията, като уместно е цитирал необходимата информация. Доказателство за това е подписаната декларация за оригиналност на дисертационния труд. Представени са достатъчно като обем таблици, диаграми и фигури във връзка със счетоводното отчитане на разходите и калкулирането на себестойността на продукцията в промишлеността, за да се онагледят и подкрепят постигнатите резултати в научното изследване: 31 броя фигури, 11 броя таблици и 1 схема. Приложенията са 7 на брой.

Части от дисертационния труд са публикувани в специализирани научни издания и са представени на международни научнопрактически конференции. Публикациите включват: участие в монография; две статии и един доклад. Това е доказателство, че идеите на автора са достъпни за проявяващите интерес към тази проблематика.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Проблематиката, свързана със счетоводното отчитане на разходите и калкулирането на себестойността на промишлената продукция, е винаги актуална. Акцентът в научното изследване е поставен върху използването на съвременните системи: „Direct costing” „Standard costing”, „ABC”, като алтернативна възможност за калкулиране на себестойността на произведената продукция. Познаването на различните системи и методи за калкулиране и областите на приложението им е фактор за ефективно управление на разходите.

Изложението в дисертационния труд в съдържателен аспект е логически издържано и балансирано. Стилът в дисертацията съответства на специализираното научно ниво.

Авторът прилага системния подход при счетоводното отчитане на разходите и калкулирането на себестойността. Използвани са и други подходи и методи: сравнение, анализ и синтез, индукция и дедукция, обобщаване, моделиране, симулация, логически метод, исторически метод и др.

Представеният автореферат е в обем от 41 страници. Той е коректно структуриран. В автореферата сполучливо е аргументирана изследователската теза. Посочени са целта, задачите и ограниченията в дисертационния труд. Изследването е реализирано на определени етапи. Те обхващат основни моменти, свързани със запознаване на литературата по темата на дисертационния труд, изготвяне на анкетна карта, която включва въпроси за организационно-технологичните аспекти при отчитането на разходите и калкулирането на себестойността, провеждане на анкетно проучване, обобщаване на резултатите и посочване на изводи и препоръки за

усъвършенстване на отчетния процес. В автореферата е направено кратко резюме на основните акценти в отделните параграфи и глави на дисертационния труд. Резултатите от научното изследване се градят на задълбоченото познаване, адаптиране на теоретичните постановки и открояване на значимите за практиката на промишлените предприятия системи, методи и подходи за отчитане на разходите и калкулирането на себестойността на произведената продукция. В автореферата има справка за приносите, списък с публикациите по темата на дисертацията и декларация за оригиналност на дисертационния труд. Приносните моменти са ясно и коректно формулирани и доказват изпълнението на поставените задачи.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд:

Докторантът убедително обосновава следните теоретични и практико-приложни приноси:

- Извършен е задълбочен анализ на теоретичните и нормативни постановки, свързани със счетоводното отчитане на разходите и калкулиране на себестойността. Изведени са собствени определения за понятията „разход“, „себестойност“ и „калкулиране“. Авторът предлага нови критерии за класифициране на разходите. Направен е извода, че правилното класифициране на разходите в промишленото предприятие е от значение за текущото и периодичното счетоводно отчитане;
- Направено е анкетно проучване в практиката на предприятията от преработващата промишленост, свързано с отчитане на разходите, като са очертани основните организационни и технологични проблеми. Представени са примерни схеми за номенклатури на статии на калкулацията за общопроизводствените разходи. Аргументирани са предложения за усъвършенстване на съществуващата организация на счетоводното отчитане на някои специфични разходи за преработващата промишленост;
- В специализираната литература въпросите за счетоводното отчитане на квотите за емисии на парникови газове почти не са изследвани. Предложените от докторанта нови подходи при счетоводното отчитане на квотите за емисии на парникови газове имат важно значение за счетоводната теория и практика. Посочени са предимствата и недостатъците на всеки един от трите подхода. Авторът препоръчва въвеждането на нови счетоводни сметки за получаването на достоверна информация, необходима на ръководството на предприятията;
- Акцентът се поставя върху системата “Standard costing” с цел информационно осигуряване на управлението на разходите в промишлените предприятия. Докторантът прави извода, че чрез “Standard costing” не само се установява разликата между стандартните разходи и фактическите разходи през отчетния период, но е наложително анализиране на причините за отклоненията

от заложените стандарти и въвеждане на критерии за коригиране на себестойността;

- Аргументирана е необходимостта от установяване на взаимовръзка между отчитането на разходите и калкулирането на себестойността, които са свързани с методите и системите за калкулиране. Авторът предлага използването на съвременните системи „Direct costing“, „Standard costing“, „ABC“, като алтернативна възможност за калкулиране на себестойността на произведената продукция. Интерес представляват разработените симулационни модели за прилагането на системите в практиката на предприятията от преработващата промишленост.

IV. Въпроси по дисертационния труд

Бележките и препоръките, които отправям, са с препоръчителен характер. Докторантът може да разшири и задълбочи своите изследвания в областта на счетоводното отчитане на квотите за емисии на парникови газове или т. нар. „въглеродно счетоводство“ (carbon accounting). Проблематиката е актуална и в бъдеще може да се направи самостоятелно научно изследване.

V. Обобщена оценка на дисертационни труд и заключение

Дисертационният труд **„Съвременни подходи при отчитането на разходите и калкулирането на себестойността в промишлеността“**, разработен и представен за публична защита от докторант Росен Илианов Колев, представлява успешно самостоятелно завършено научно изследване. Изпълнени са наукометричните изисквания за дисертационен труд.

Въз основа на направените констатации и на аргументите дотук, изразявам своето убедено становище и отправям предложение към уважаемите членове на почитаемото Научно жури да се даде положителна оценка на дисертационния труд, разработен от Росен Илианов Колев за присъждане на образователната и научна степен “доктор” в професионално направление 3.8 „Икономика“ по научна специалност “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводство)”.

Свищов, 27.01.2020 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Галя Иванова-Кузманова)